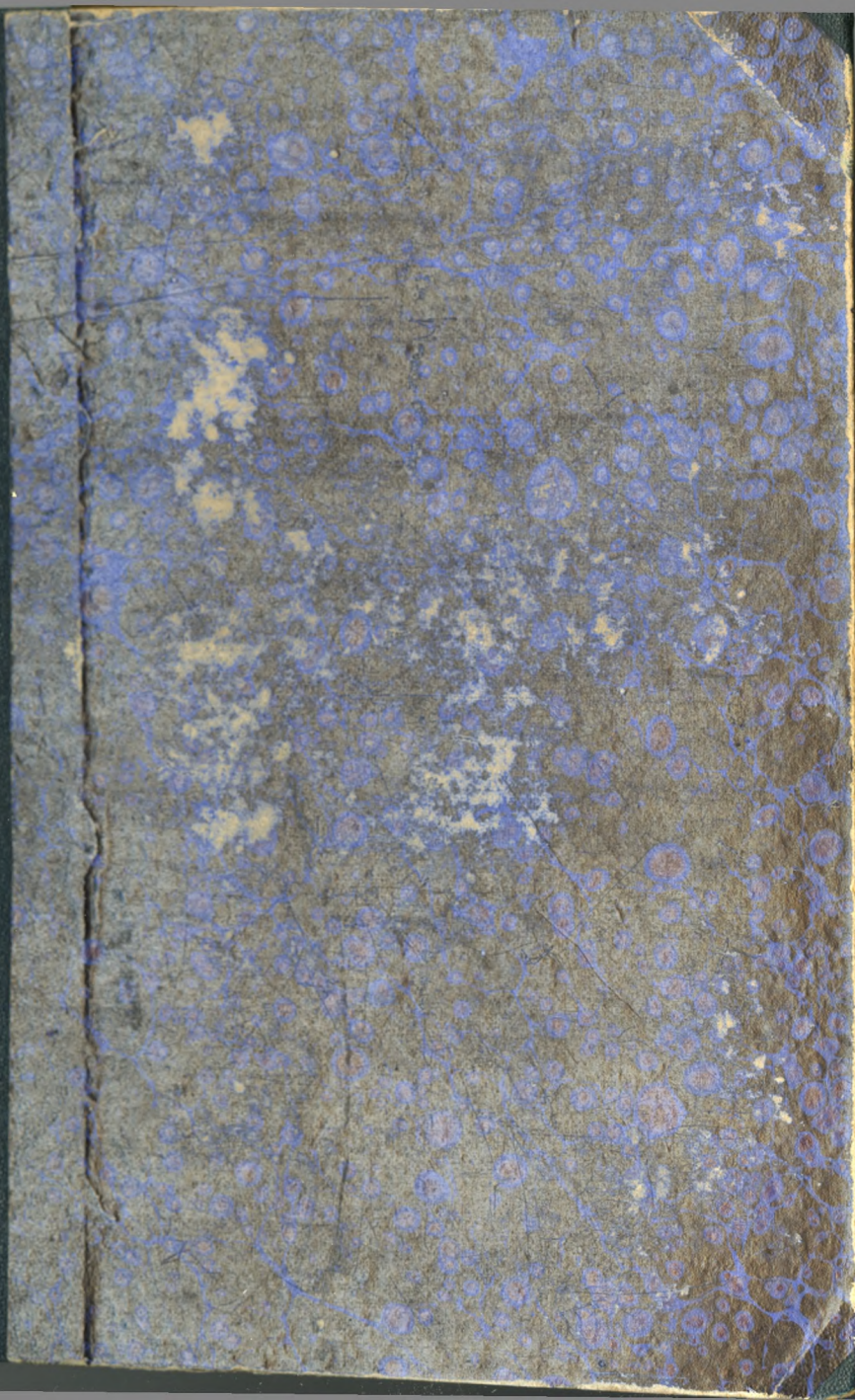

Politikai
röpiratok.

54.

54

414

MAGYARORSZÁG

PACIFICATIÓJA.

EGY SZABAD SZÓ

KIRÁLYHOZ ÉS NEMZETHEZ.

4.

PEST, 1861.

616752 00 J64898

MAGYARORSZÁG

PAZNYI GYÖRGY

ELŐSZÓ

DE BALLAGI GÉZA

1861

Post, 1861. Emich Gusztáv, m. akad. nyomdász.

I.

Magyarország és Austria nagy események előestéjén állnak. Két nagy táborra van az austriai birodalom oszolva, s e szakadásnak, ha mielőbb nem orvosoltatik, alá kell ásnia a birodalmat, ennek politikai lételét.

A kérdés nem az: alkotmányosan kell-e jövőben Austriát kormányozni, hogy főnállhasson, nem, a kérdés ez: miként lehet magyar hazánkat pacificálni, a nélkül, hogy Austria mint egy nagy államtest politikai létele veszélyeztessék? Mert ha Magyarország pacificálva van s Austriával szövetkezve, akkor könnyebb a nemmagyar országokat egy alkotmányos kormányforma alá hozni s a Magyarországon kívüli népeknek igazságot szolgáltatni.

A magyar országgyűlés már egybegyűlt. Jelszava: a magyar korona épsége, az 1848-ki törvények helyreállítása.

Erre nézve nem léteznek pártok, s mi nem hiszünk, hogy csak egy követ vagy felsőházi tag is talál-

kozzék, ki az octoberi diploma szigorú kivitele, vagy az 1848-ki törvények félretevése mellett szót emelne.

A februári patens elfogadása s a birodalmi tanácsba leendő követküldés mellett szót emelni, árulás lenne a haza szabadságai ellen, s ezen vakmerőséget még a magyar alkotmány legnagyobb ellensége sem fogja az országgyűlésen elkövetni merni.

Csak az 1848-ki törvények terén lehet Magyarországgal békés kiegyezkedést elérni. Ellenkező esetben az országgyűlést föl kellend oszlatni, az összes alkotmányos hatóságokat és képviselőket, az összes választott hivatalnokokat eltávolítani s az országot katonai kormány alá vetni, mert a korábbi burokratikus kormányra alig fog jelenleg elégséges számú compe-tens találkozni.

A kormánynak tehát, ha mindent kockára tenni nem akar, meg kell az 1848-ki törvények terét vizsgálnia s arra — rá lépnie. Ámde ezt gyorsan, habozás, tartalék és mellékgondolat nélkül, tehát őszintén kell tennie.

Az ország léleketnélküli feszültségben él, s habár mindenre el van is készülve, még is mély szomorúsággal és gyászszal menne azon vihar- és végzetteljes jövő elé, mely bekövetkeznék, ha az országgyűlés feloszlattatik.

Mint egy lidércz, ugy nehezedik a jelen az országra, mely ezen természetietlen állapotot sokáig el nem tűrheti.

Nem a kormány, az ország maga szenved legjobban a rendezett államigazgatás megháborítása által.

Ámde az általánosan úgy át is van hatva a törvények szentsége és sérthetlenségétől, hogy elszántan megy minden bal végzet elé; ezen törvényeket azonban el nem árulja.

Az egész nép ösztönszerűen felfogta ezen 1848-iki törvények politikai horderejét, s általános azon érzet, hogy a magyar önálló ministerium elve mulhatlan föltétele a magyar önkormányzat biztonságának.

Az udvari kancellária intézménye az ország szívében örökre el van temetve.

Sohasem biztosítá ez az ország jogait és szabadságait, s ezen intézmény mindég eszköz volt az abszolút bécsi kormány kezeiben.

Ha a mostani udvari kancellár oly lovagiasan őrzi meg a magyar autonómiát, úgy ez személyiségének s a német ministerium azon taktikájának tulajdonítandó, mely Magyarország számára a m. é. oct. 20-ki s f. é. feb. 26-ki octroyált diplomán kívül semmi más alkotmányt nem akar érvényre jutni engedni.

Mintha egy tízéves abszolút kormányzat a nemzettel elfeledtette volna alkotmányos szabadságait s a centralista tervek és kísérletek iránt alkalmazkodóbbá tette volna.

Holott nem létezik oly időszak a magyar történetben, melyben az makacsabbul s elszántabban ragaszkodott volna elidegeníthetlen alkotmányos jogai és szabadságaihoz, mint épen jelenleg.

Mert sohasem létezett oly időszak, mint a mostani, midőn az ország a maga fontosságát és nélkülözhetlenségét Ausztriára s a Habsburg-házra nézve oly mélyen felfogta volna, mint most.

Ha az örökös tartományokban másként gondolkoznak, ugy ezek igen túlbecsülik magukat, mi itt Magyarországon valóban azt hisszük, hogy Magyarország pacificatiója nélkül a birodalom soha sem épülhet ki, sőt hogy az soha oly nagy szorongattatásoknak nem volt kitéve, mint jelenleg.

Tudjuk ugyan, hogy sok tényleges érdek összeköt bennünket Ausztriával, sőt azon meggyőződés, hogy Magyarország és Ausztria jogilag egy politikai államtestet képeznek, általános, mindamellett jobban vonakodunk mint valaha, Ausztriával a jőszomszédi szövetségi viszonyon kívül valamely más politikai központi összeköttetésbe lépni s távol állunk egyszersmind azon politikai dicsvágytól, a nem-magyar örökös tartományokat netalán politikánkknak, a magyar kormányzatnak alávetni akarni.

Mi nem akarunk ragyogni, nem kiemelkedni, nem irigységet, se csodálatot és utánczást gerjeszteni. Magyarország csupán egész kormányzatában önmagáé akar lenni. állapotait önmaga s egyedül rendezni, javítani, s egyéni lételet biztosítani, mindenütt a szabadságnak, az egyenlőségnek, a haladásnak és civilizációnak hódolván.

Bármily féltékenyen űrzi is az ország a maga magyar nemzetiségét s érvényesíti annak politikai túl-

nyomóságát, mégis őszintén tiszteli a többi nemzetiségeket is, ügyekszik minden kételyt s bizalmatlanságot elhárítani s Magyarország többi nemzetiségeinek minden méltányos és igazságos biztosítékot megadni.

De politikai souverainitást sohasem fog az egyes népeknek adni.

A magyar korona összes országainak oszthatlanságát, Magyarország épségét sohasem fogja önkényt földadni.

A kormány eljárásának Horvátországban s Erdélyben azonban méltó megütközést kelle Magyarországban szülnie.

Az országgyűlés ezen megütközésnek kifejezést fog kölcsönözni.

Ez által a magyar korona épségét mintegy kérdésbe helyezték s szavazás alá bocsáták.

Ha immár Horvátországot előbb megszavaztatják, vajjon s mely föltételek alatt akar Magyarországhoz tartozni, miért nem szavaztatják meg Magyarországot is, vajjon s mily föltételek alatt akar Ausztriához tartozni?

Veszélyes dolog ily szavazat főnálló tényleges államszerződések mellett, milyen a *pragmatica sanctio*!

Ugyanez áll Erdélyre nézve.

Erdély 1848-ban tényleg és jogilag egyesítettett Magyarországgal.

A magyar és erdélyi országgyűlés s a törvényes király elhatározzák s elismerék ezen egyesítést.

Ki semmisíté meg az unio e törvényét?

Alávetetni-e tehát ez uniót egy második törvényhozási tanácskozásnak, s általában alakulhat-e meg jogilag egy erdélyi országgyűlés?

De ha a románok népe Erdélyben már egyszer szavaz e kérdés fölött, ugy e nép ugyanazon joggal mondhatja: mi, kik ekkorig semmi államszerződésnél nem hatottunk közre, mi, ha már szabad és kell szavaznunk, az iránt is akarunk szavazni, vajjon nem kellene-e inkább dunafejedelemségi testvéreinkkel egyesülnünk? stb.

II.

A kormánynak nem szabad csalódásban élnie, a magyar korona épségének elismerése Magyarország pacificatiójának első feltétele.

Ezen politikai oszthatlanságot s elválaszthatlanságot semmi szavazás által nem szabad megingatni, mert csak a magyar korona összes országait képviselő magyar parlamentnek (a mostani — csonka parlament) áll egyesülve a koronázott királylyal jogában, az egyes népek nemzeti autonomiáját tekintetbe venni s megállapítani.

Mindezen népek biztosak lehetnek nemzeti autonomiájok megadatása iránt.

Magyarország komolyan és becsületesen meg akar felelni ezen népek minden igazságos óhájának s a nélkül, hogy nekik épen politikai souverainitást adna, mi a magyar államegységet veszélyezné, sőt megsemmítené, különben mindent megnyerendők Magyarországtól.

Ezen egyetértés már is hatalmasan fejlődik s nem sokára létre fog jönni, mert ezen népek egyike sem táplál rokonszenvet a bécsi germanismus iránt, egyik sem kívánczik a birodalmi tanácsba, mindnyájan ellenségei a korábbi kormányszatnak s a magyar parlamentben s magyar miniszteriumban több oltalmat látnak ezen kormányzat visszatérése ellen, mint a birodalmitanácsban, m lyről még nem tudni, vajjon életképes lesz-e, vagy az előbbinek sorsára fog-e jutni.

Egy belülr egy etértő Magyarország most igen súlyosan nehezedik a politikai mérlegbe, hatalmas nyomást gyakorol a bécsi kormányra s ezért ezt annál inkább kényszeríthetné, Magyarországgal magát jó egyetértésbe helyezni.

A magyar korona összes országainak politikai egysége, Magyarország pacificatiójának ezen első föltétele, a *pragmatica sanctio* valósításának első parancsa, Ausztria államkötelékére nézve nem lehet veszélyes. Mert valamint ezen államkötelék a magyar korona épsége daczára 1848-ig soha meg nem támadtatott, szintgy a magyar tartományok ezen elválaszthatlansága ekkorig épen a leghatalmasb támasz volt a monarchia biztouságára nézve.

Mig Magyarország népei közé az egyenetlenséget el nem hinték s a magyar alkotmányt halomra nem dönték, addig Magyarország a monarchia főállásaért mindig kész volt az áldozatokra.

Mi a magyar királyt, még mint ausztriai császárt is sértette, az sértette Magyarországot is, mely a maga királyát mindig készségesen védelmezte.

Kérdjük, nem volt e számtalan háború, melyben Magyarország a bécsi fejedelemnek szívesen segínyt nyújtott, oly háborúk, melyek tulajdonkép a magyar érdeket nem illették?

Hányszor határozott a kormány háborút vagy békét, a nélkül hogy a magyar országgyűlést általában megkérdezné, vagy jóváhagyását kikérné?

A nemzet a király által mindig egész királyi hatalmát gyakoroltatá, míg csak alkotmánya tiszteletben tartatott.

Magyarország épségének gyöngtése által Ausztria sem erősítették, mert a magyar korona egyik országát sem hozhatni a német-szláv örökös tartományokkal szerves összeköttetésbe, mivel Magyarország ennek útjában áll, mivel Magyarország az anyaföld a magyar korona mindezen országaira nézve, mivel Magyarország minden vele egybekötött országnak főállása elemeit ön maga nyújtja, sőt egyetlen támasza ezen főállásnak, mivel ezen országok, az anyaföldtől elszakítva, csak elvágott ágak, melyeknek a felső német-szláv tartományok semmi politikai tartósságot nem nyújthatnak, melyek nem fölfelé gravitálnak, s miket semmi politi-

kai s anyagi érdekek nem kötnek össze közvetlenül a felső tartományokkal.

Az erős egységes Magyarország onnőlfogva Ausztriára nézve csak üdvös lehet, az elszakított Magyarország ellenben zsibbasztja Ausztriát.

III.

A „divide et impera“ rosszul gyümölcsözőtt Ausztriában.

Oly rendszer, mely azt, a mi természetesen össze van kötve, szétszakítja, minden egyes részt is gyengít, és a magyar korona szétszaggatott országainak egyike sem mondhat ezért köszönetet a kormánynak.

Hogy a nemzeti autonomia megóvassék, nem szükséges a magyar tartományok politikai kapcsát szétépíteni.

És vajjon ezen eddigi „divide és impera“ megóvta és ápolta-e bár csak ezen nemzeti autonómiát is az egyes magyar országokban?

Nem, az által csak a germanismusnak nyitogatott ajtó és kapu, azon germanismusnak, mely — mivel az erőszak által diktáltatott és szuronyok által tartatott fűnn — utálatot és gyűlöletet ébreszt, és így gyümölcstelen s örökre az is marad, meddig az kényesernélküli és önkényes műveltség alakjában nem lép

fől, mely tanít és fölvilágosít, és minden nemzetiséget tisztel.

A magyar tartományok politikai államkapcsaibani decentralizációjának és egy absolut kormány németesítő centralizációjának veszélyes hátrányai a magyar korona egyes országait újra egyesülésre ösztönzék, és ha a magyar országgyűlés, a mint várható is, a nem magyar népek nemzeti autonómiáját biztosítandja, úgy ezen országok szorosabban fognak az anyaországhoz csatlakozni, mint 1848 előtt, és ezt azért teendik, hogy biztosítsák magukat a gyűlölt és rettegett bécsi kormánynak visszatérhetése ellen, mely nem csak minden politikai jogaiktól megfosztá, hanem nemzetiségüket is gorombán megsérté és figyelembe nem vette, sőt azt aláásni ügyekezett; mely a roppant és nyomasztó terhekért még csak elegendő polgári védelmet sem adott és mindenütt egy merev, az indolensségig vakmerő és annyiszor demoralizált burokratia önkényét hagyta uralkodni.

A magyar korona minden országainak mint egy államnak (és nem államszövetségnek) integritása, parlamenttel és önálló miniszteriummal Pesten, annyira átment már Magyarország népeinek öntudatába, mi akkép ők ezen integritásban szabadságaik biztosságának legerősebb várát látják, és egyedüli védelmüknek tartják a halálosan gyűlölt germanismus (caesarismus) ellen.

Ha tehát ezen integritás újra helyreállítása első feltétele Magyarország kibékítésének, úgy ezzel nem

csak az állam-intézmények és így a törvények újra helyre vannak állítva, hanem az által Magyarország minden népeinek legfőbb politikai érdekei ki vannak elégítve, és nemzeti önfentartásuk, politikai szabadságaik biztosítéka (mit egy örökös tartományi bécsi ministerium és egy ephemer birodalmi tanácsban soha föltalálni nem akarnak és föltalálni nem is fognak) újra helyre van állítva.

Nem akarjuk vizsgálni, vajjon az örökös tartományok politikai centralisatiója ezeket kielégíti-e, de annyi bizonyos, hogy a magyar tartományok a politikai centralisatiót Magyarországon (minden nemzeti-ség autonomiájának föntartása mellett) óhajtják s abhoz szorosán ragaszkodnak, mert Magyarország népei közül egy sem akar egyedül állni s épen oly kevéssé az örökös tartományokhoz tartozni, mert senki sem akar nálunk austriaiinak tekintetni, senki sem látja és szereti honát „Austriában,” sőt az Austriávali „személyunio“-nak, a pusztán szövetség-szomszédi viszonyoknak eszméje és öntudata nálunk ösztönszerűleg még az „utolsó parasztban” is benn rejlik.

S míg ezen érzet Magyarország minden népeinek lelkébe be van oltva, addig már a gondviselés is megőrzött bennünket az Austriában politikai centralisatiótól és beolvadástól. Soha sem fog tehát a téren a hazafiság érzése Austria iránt kifejlődni, s míg a népek magyar honukhoz, nemzetiségükhez ragaszkodnak, s míg a magyar nép el nem veszi, addig Magyarország centralisatiója Austriában még

akkor sem fog sikerülni, ha a történeti alkotmány s a nép jogai iránti szeretet még Magyarország népeinek szívében is kialudnék.

Minden austriai centralisatiói kísérletnek meg kell tehát hiúsulni, mert Magyarország szívében nem verhet gyökeret, még a lassankénti politikai beolvasztás műtéte is hatástalan látszik lenni, mert a népek érzelmeivel határozottan ellenkezik Magyarország politikai centralisatiója Austriában, tehát csak erőhatalommal s csak addig, míg ez erőhatalom főnáll, tartható fen színlég. De hogy mily gyümölcsöket terem az ily centralizálás, ezt a jelenben látjuk.

Napnál világosb ennél fogva, hogy az utolsó birodalmi tanácsai statutum holt betű maradand minden magyar tartományban.

Egy absolut kormány erőhatalommal hatástalannokká teheti ugyan a politikai jogokat, de miként fogja egy alkotmányos kormány Bécsben Magyarországot rábirni, hogy saját alkotmányos jogait önkényt földadja s a birodalmi tanácsba menjen, ez a körnégyesögitése.

A magyar korona épsége elválaszthatlan is az ország alkotmányától. Egyik a másik nélkül nem állhat meg. Ez által helyreállítatik szövetség-szomszédi viszonyunk is Austriához, s csupán ez alapon nyugszik az.

Annak minden megháborítása erőszak ténye, tehát csak is az erőhatalomtól indulhat ki. Azon perczen,

midőn az alkotmányos Schnerling-ministerium Magyarorszáiban erőhatalmat alkalmaz, a kormány ismét abszoluttá — erőhatalmi és szuroyokkal rémuralommá válik, — s az örökös tartományok lássák, mit fog érnei alkotmányuk, mely Magyarorszáiban katonai hatalomhoz folyomodik, hogy magát meghonosítsa s az ősrégi tiszteletű, annyi király s austriai császár esküjével szentesített magyar alkotmányt porba tiporja.

Mert míg Magyarország nem szabad, addig az örökös tartományok sem számithatnak bizton szabadságukra. Ámde Magyarország sohasem fog más mint saját alkotmányát elfogadni.

Miután immár az ország ily makaesul ragaszkodik ezen alkotmányhoz, a bécsi német kormány pedig jajveszékel ez alkotmány fölött s abban majdnem a monarchia elvesztét véli látni, ennélfogva részrehajlatlanul meg akarjuk vizsgálni, melyek hát az 1848 ki törvényezikkekben azon határozományok, melyek a monarchia főállását veszélyezik, s mennyiben módosíták ezen cikkek a korábbi magyar alkotmányt, mely három századon át a monarchia fenállását nem csak nem veszélyezteté, sőt erőtéljesen támogató.

IV.

Hogy a volt aristokratikus alkotmány minden osztályra s az összes polgárookra kiterjesztetett, ez a jelen kormány előtt, mely szintén ezen elvnek hódol, nem tűnhetik föl veszélyesnek.

A nádori hatalom sem látszik az lenni, mely Bécsben oly élénk aggodalmakat ébreszt, mivel a nádor kifejezett nem-felelős volta csak a volt nádor István főherceget illeté.

Ezen nádori hatalmat illetőleg különben az országgyűlés oly határozatokat fog hozni, melyek király Ő felsége királyi hatalmát — még ha a fejedelem Bécsben van is jelen — nem fogná lényegesen megszükiteni.

Ő Felsége kegyesen méltóztassék az országot biztosítani, hogy az évnek bizonyos részén át Budán fog lakni, mi a monarchia hátránya nélkül történhetik, s az ország hálás elismeréssel fogja Ő Felségét Bécsben is szívesen mint tényleges király alkotmányosan uralkodni látni.

A miben azonban az ország szabadságainak biztosítékait s a bécsi centralisták a monarchia főnállásá-

nak veszélyét látják, ez az, hogy a királyi hatalom csupán a pesti országgyűlésnek felelős, önálló teljesen független magyar ministerium által gyakoroltathatik.

Mennyiben különbözik immár a felelős magyar ministerium a korábban fenállt (és most ideiglenesen fenálló) udvari kancellariától?

Az udvari kancellaria király ő felségének magyar tanácsa vala Bécsben, az országgyűlés azonban e hatóságot sohasem vonhatta feleletre. Az országnak ekként semmi felelős kormánya nem volt. Király ő felsége pedig mindig sérthetlen volt és marad.

Ekként az ország a bécsi kormány irányában mindig védtelen volt. Folyton folyvást történtek a bécsi kormány részéről beavatkozások az ország jogaiba, s ez nem segíthetett magán másként, minthogy folyton folyvást gyümölcstelenül panaszokat emelt s a nemtetsző kormányi rendszabályokat a souverain meggyűléseken tiszteletteljesen ad acta tette.

Hogy tehát az ország egész üdvét a felelős magyar miniszterium elvében látja, ez nem szülhet megütközést.

Miután ő felsége maga is készségesen kijelenté, hogy alkotmányosan akar uralkodni, ennél fogva a felelős miniszterium elvét elfogadta, mely nélkül alkotmányos ország nem képzelhető, miután a bécsi szabadelvű centralisták is ragaszkodnak ez elvhez; kérhetni tehát, hogy miért látják a centralisták épen a magyar önálló miniszterium körülményében Austria főállását veszélyeztetve?

Részrehajlatlanul akarunk a kérdésre felelni.

Ha Magyarországnak másnemű egyesítését kívánják Austriával mint az, melyet a *pragmatica sanctio* kifejez, úgy önmagától megszűnik az egyezkedés.

Ő felsége octoberi diplomájában maga is elismerte a *pragmatica sanctio* folytonosságát, az ország megpróbáltatása nehéz korszakaiban sem kételkedett soha annak folytonosságában.

Ezen határon túl Magyarországra nézve, ha ezen határon túllép, Magyarország elszakítása Austriától kezdődik, vagy ha a bécsi centralisták nem tisztelik, Austriának absolut centralistikai szomorú kormánzata Magyarországnak.

A *pragmatica sanctio* immár azt határozza, hogy a magyar tartományok az örökös tartományokkal egy elválaszthatlan polikai államtestet képezzenek; ámde Magyarországnak ősrégi alkotmányos mód szerint kell kormányoztatnia, s az örökös tartományoktól független önálló kormánnyal bír a magyar országos alkotmány értelmében.

Magyarország ezen politikai államszövetségében az örökös tartományokkal immár a személy-unión kivül mindenestre és kétségtelenül bizonyos neme a real-uniónak is fekszik.

Ezen real-unió határai a *pragmatica sanctio*ban nincsenek pontosan meghatározva.

Azonban a kifejezett államszövetség természetéből s fogalmából következnek.

Minden, a mi az austriai monarchia, mint egy

államtest főállására mulhatlanul szükséges, ide tartozik.

De a mi az államköteléket nem sérti, ki van abból zárva.

Ezen real-unióhoz tartoznak még mindazon számtalan államviszonyok, mik által Magyarország az örökös tartományokkal összeköttetésbe, a kölcsönös hatás viszonyába jut, tehát minden, a mi ezen állami összeköttetést helyreállítja és előmozdítja, mely ugyanazon államtest két része közt tényleg főáll, bárha mind-egyik rész saját beligazgatással bír.

Szóval az, a mi nemzetközi a külföld irányában s a mi nemzetközi a két országsoport közt, azután az, a mitől az államtestnek mint egy birodalomnak fenállása szükségkép föltételeztetik.

Hogy immár ezen központi dolgok, melyek az osztatlan államtest fogalmából s a *pragmatica sanctio* parancsából folynak, igazgattathassanak, minden- esetre szükséges egy felelős központi kormány-közeg, illetőleg egy közös minisztertanács az uralkodó oldala mellett, ki mint ausztriai császár egyszersmind magyar király is.

Tagadhatja-e s fogja-e a pesti országgyűlés tagadni, hogy ily központi ügyek valóban léteznek, melyek számára egy központi közeg, illetőleg közös tanácskozás s felelős kormány ő felsége oldalánál szükséges?

Vagy ily birodalmi ügyekben felelős ministerium nélkül uralkodják-e ő felsége?

Hisz ez tökéletesen ellenkezik az alkotmányos kormányzattal.

Ha már Magyarország, a *pragmatica sanctio* s egyszersmind az 1848-ki törvények értelmében is, a külföld irányában mint *souverain* magyar királyság nem képviseltetheti magát, miként határozza el akkor ő felsége ezen nemzetközi dolgokat, háborút és békét stb., ha az ausztriai államtestben ő felsége oldalánál egy felelős központi kormányközeg nem létezik.

Bele fog-e Magyarország abba nyugodni, ha mind-ezen központi ügyeket az örökös tartományok miniszteriuma kizárólag igazgatja? Legyünk igazságosak és részrehajlatlanok.

Nekünk magyaroknak be kell vallanunk, hogy az 1848-ki törvények a központi ügyek ezen szükséges kormányzására nem voltak tekintettel s azokat teljesen ignorálták. Ezen hiányt az 1848-ki törvényekben pótolni kell, különben nem létezik államkötelék az örökös tartományok és Magyarország közt.

Ez értelemben 1848 törvényeinket nem kell módosítanunk, mert a felelős magyar miniszteriumnak — hogy az ország szabadságait fentartsa — mulhatlanul fen kell állnia; hanem 1848-ki törvényeinket ki kell egészítenünk, gondoskodnunk kell arról, hogy ezen központi ügyekre nézve — melyek pontosan meghatározandók — a magyar miniszterium s az egyes miniszterek az örökös tartományi miniszteriummal s az egyes miniszterekkel

összeköttetésbe lépjenek, közösen értekezzenek s közösen határozzanak.

Itt fekszik a nagy államkérdés, mely az egész birodalmat mozgásban tartja. A bécsi centralisták erre a febr. 26-ki birodalmi tanácsi statutummal felelnek. Ámde gondolható-e ezen statutum régi alkotmányunk megsértése nélkül. Vajjon fektült-e az a *pragmatica sanctio* szellemében, hogy a magyar törvényhozás Magyarország Ausztriávali állampolitikai egybeköttetésének javára oly kegyetlenül megcsónkíttassék, mint ezt a statutum tenni szándékozik?

Miként határozták meg Bécsben a politikai államkötelék horderejét?

El akarják az egész hadseregi, pénz- és kereskedelmi ügyet tőlünk venni, el akarják a magyar országgyűléstől az összes alkotmányos jogok velejét vonni s bábbá lealacsonyítani, az országtól ekként a felelős kormányt elvonni.

Ámde a mi szövetségünk Ausztriával nem olyan, melyet a birodalmi tanácsi statutum szándékba vett. Az utóbbi mellett a mi önkormányzatunk megszűnik s nem volnánk egyebek mint a központi kormány akarat nélküli eszközei.

Miként felelt arra országunk?

A birodalmi tanácsba leendő követküldést alkotmányunk flagrans megsértésének, sőt megsemmisítésének nyilatkoztatja, rendithetlenül ragaszkodik az 1848-ki törvényekhez s általában megtagad minden real-uniót Ausztriával.

Valljuk csak be nyiltan, hogy a bécsi centralisták túlfeszítése az örökös tartományokkal államkötelék hasonló megtagadására ragad bennünket.

Ha a *pragmatica sanctio*ban egyszerűen az volna mondva, hogy Magyarország souverain királyság, hogy az örökös tartományokkal semmi közössége és csak ugyanazon országfejedelem személye köt bennünket össze az örökös tartományokkal, akkor Ausztria két teljesen souverain, egymástól elválasztott államból, Magyarország s az örökös tartományokból állna.

Amde a *pragmatica sanctio* világosan megbatározta, hogy nemcsak a fejedelem személye köt bennünket össze, hanem hogy Magyarország az örökös tartományokkal egy elválaszthatlan államtestet képez. E szerint a személy-unióon kívül a politikai államszövetség is meg van Magyarország s az örökös tartományok közt állapítva.

Ki ezt tagadja, tagadja a *pragmatica sanctio*t!

Melyek immár ezen politikai *confoederation*nak, a birodalom ez elválaszthatlanságának s oszthatlanságának s egységének tárgyai? Ezen tárgyakat, mint már mondva volt, pontosan meg kell határozni, mert különben önkénytes központosításba esünk, megsemmisítjük Magyarország önkormányzatát s örökös viszáldásokba jutunk.

A kül diplomatiiai képviselőten kívül ezen közös (szövetségi) ügyekhez tartoznak:

- a) a hadsereg, a mennyiben a közös államköteléket oltalmazza;

- b) a pénzügy, mennyiben ezt a közös államkötélék pénzsükségletei követelik;
- c) mindazon tárgyak, melyeknél Magyarország és Ausztria közt kölcsönösség áll fön, és pedig
- a) nemzetközi igazságügy és közigazgatás,
 - b) a nemzetközi kereskedés, vámok, posta és pénzügy.

Szóval: a mit mindegyik államrész maga bir s mi a másikat és az egészet nem érdekli, az az önkormányzás ügye, a mi pedig mindkét államrészszel közös, mi mindkettőt érdekli s a mi szükséges arra, hogy az elválaszthatlan államtest, vagyis az oszthatlan monarchia fönálljon, mind az a központi kormány ügye.

Ezen központi ügyekre nézve, miként állapítandó meg az 1848-ki törvényekben figyelem nélkül hagyott kapocs és szerves összefüggés a magyar és örökös tartományi miniszterium közt? Erre vonatkozólag különböző combinatiók léteznek.

De a combinatiónak mindenesetre olyannak kell lenni, hogy a magyar miniszteriumot illusoriussá ne tegye.

A magyar miniszteriumnak tehát nem szabad ezen központi kormányba beolvadnia. A mint beolvad, nem felelős többé Magyarországnak.

Mi pedig a központi ügyekre nézve is felelős kormányt kívánunk.

Ha már egy együttes, el nem válaszható kormányközeg létezik, melyben annak minden tagja egyformán

felelős — ugy a mi parlamentünknek mint az örökös tartományokénak — akkor megeshetik, hogy a mi parlamentünk ezen központi miniszteriumnak bizalmatlanságot szavaz, míg az örökös tartományi parlament azt bizalmi szavazattal tiszteli meg. Melyiknek lesz akkor a két parlament közt igaza ?

Fog-e a központi miniszterium a mi bizalmatlansági szavatunkkal törődni vagy se ?

Látjuk, hogy ily központi miniszterium most nem állhat fön. Mi tehát ?

A két miniszterium egyes minisztereinek ennélfogva tárczájuk központi ügyeire nézve vagy közösen kell határozniok s az ilyféle rendelkezéseket közösen contrasignálniok, vagy mindkét miniszteriumnak a központi ügyek fölött közösen tanácskoznia s határoznia, midőn aztán a magyar miniszterelnök az illető központi rendeleteket közösen írja alá, vagy a magyar miniszteriumból számszeletti miniszterek rendeltetnek az egyes ausztriai miniszterek (had, pénz, kereskedelmi-külfégi) oldala mellé a központi ügyek számára állandóan olykép, hogy a magyar miniszterek a központi rendeleteket közösen írják alá. Mindezen esetekben a magyar miniszterek a magyar országgyűlésnek lennének felelősek. Hasonló combinatiókat még többeket lehetne felállítani. Ha már a két miniszter közt nem jó egyetértés létre, akkor mindkét miniszteriumnak közös értekezetre kell egybejönnie, azonban egyik sem függne a másiktól, mert mindegyik egy külön parlamentnek felelős.

Nem mondjuk, hogy az ilyféle szervezetek épen a legjobbak s legbiztosabbak, jelenben azonban Magyarországunk semmi oly módosítást nem fog elfogadni, s nem fogadhat el, mely a magyar miniszterium fölött állna, ennél fogva ennek parancsolna.

Azidő, a tapasztalats egyremélhetőleg boldog együtt-lét, mely a szövetséget Magyarország s Ausztria közt — mely most az ország szívében oly könnyűvé s lazává lett — megszilárdítja, később majd oly politikai combinatiót fog Magyarország beleegyezésével létre jutni engedni, mely az államkötelékre nézve jobb s üdvösebb lesz, mely egy az egyes országkormányok fölött álló valódi központi kormány természetének jobban megfelelend. A központi ügyek számára azonban már most kell egy közös kormányközeget teremteni, ellenkező esetben a *pragmatica sanctio*, az ausztriai államkötelék *fictio*, mely sohasem valósíthatatik.

Ez oly kézzelfogható világos igazság, hogy ki ezt tagadja, a *pragmatica sanctio*nak nem hive, hanem abolícionista, ki a magyar miniszterium alapján Ausztriától elszakadni akar s a politikai államköteléket megsemmisíteni törekszik.

Ha mi az 1848-ki törvényeket ez értelemben ki nem egészítjük, úgy valóban sohasem lesz nyugalom s béke az országban; az örökös tartományok miniszteriuma korlátlanul fog ő felségével tanácskozni, minden központi ügyben, melyben a magyar miniszterium souveráin módon fogja magát viselni vagy részvételét meg-

tagadja, vagy azon ügyekkel nem törődik, cselszövényeket fog fenállása ellen koholni s végre ismét a fegyverek fognak dönteni, s Ausztria szétzúztatni vagy országunk ismét meghódíttatni, mi utolsó esetben is a monarchiára nézve nem lenne egyéb, mint saját veséjében dulás.

Egy ily központi közeg nélkül a mi önmagában fenálló miniszteriumunknak Pesten előbb-utóbb központellenes pályákra kell jutnia, mely utóljára kitöréssel végződik s addig is a közös államtestet zsibasztja s pangásba hozza.

Követeink hihetőleg belátóbbak, minthogy ezt föl ne fogják.

De ha a többség, mitől Isten óvjon meg, törvényeink mindenilynemű kiegyezésit és magától elutasítaná, úgy a legroszabbra el kell készülvén lennünk s jó lélekismerettel mondhatjuk, hogy képviselőink maguk háritották reánk a szerencsétlenséget.

V.

Még soha sem volt oly kedvező az alkalom országunkra nézve vér és harcz nélkül jutni jogaink birtokába, sőt ezen jogaink fenállására nézve a legerősebb biztosítékokat megnyerni, mint a jelenlegi.

Örültség lenne ezen alkalmat eljátszani s azon csalékony reménynek adni át magunkat, hogy Magyaror-

szág épen most lesz képes idegen segélylyel Auszriától teljesen elszakadni s egy magyar birodalmat alapítani.

Ha csak a legszükségesebbet ismerjük el s engedünk abban, a mi az ausztriai államkötelék fentartására szükséges, ha aztán az államadósságok egy aránylagos részét elfogadjuk, melyet az ország rendkívüli áldozatok nélkül viselni képes, akkor mindenesetre fog s kell egyezménynek létre jönni.

A nélkül tehát hogy az 1848-ki törvények iránt hűtlenek lennénk, egyesíthetjük miniszteriumunkat a központi ügyekre nézve az örökös tartományokéival.

Igy a surlódások ki fognak kerültkteni, így a látszólag ellenkező érdekek kiegyenlítettetni, így szerencsés s mindkét országcsoportha nézve előnyös rendeletek kibocsáttatni, s az országgyűlésünknek felelős magyar miniszterek az államértekezleti határozatokért is felelősök maradandnak.

Ha nem bírják az ország bizalmát, le kell lépniök ; tehát a központi ügyekben sem fognak másként cselekedni, mint a hogy az országgyűlés előtt felelni bírnak érte.

Másrészt országgyűlésünk megtartja teljes törvényhozási hatalmát.

Igy hazánk végre egyszer tevékenyen bele fog nyulni a birodalom végzeteibe, a német-szláv miniszterek mindenhatósága magyar minisztereink által paralyzáltatnak s ausztriai császár ő felsége mindig egy

szersmind mint Magyarország hazafias királya fog cselekedni.

A biztosítékokat szabadságaink biztonságára nézve föltalálандjuk a felelős magyar miniszterekben, s az ország alkotmányára fölesketett magyar hadsereg és nemzetőrség további biztosítékokat fog nyújtani.

Király ő felsége bizonyosan nem fogja ellenezni, ha az országgyűlés az ország biztonságára nézve szükségességnek találná, törvény által meghatározni: hogy nem magyar csapatok az országgyűlés beleegyezése nélkül Magyarországon helyőrséget ne képezhesse- nek, és hogy legalább fele a magyar hadseregi juta- léknak az ország biztonsága végett benn maradjon.

Azt hiszem, hogy a februári patenssel Magyaror- szágnak csak az úterére akartak tapiutani.

A februári patenst bizonyosan el fogják ejteni, s gr. Apponyi az országgyűlés megnyitó beszédében ezen patensnek Magyarországot illetőleg úgy látszik már a halálharangot huzta meg.

Hogy a királyi előterjesztésekben az 1848 ki tör- vények nem említették, valószínűleg úgy magyaráz- ható, hogy a kezdeményezést a pacificatióra nézve az országgyűlésnek engedék át. Ennek azon követelése, hogy a magyar korona épsége s az 1848-ki törvények pure et simple helyreállittassanak, valószínűleg a ki- rály azon követelését, hogy az államadósság egy része elvállaltassék s az 1848-ki 3. t. cz. a magyar miniszteriumnak a központi ügyekre nézve az örökös tartományok miniszteriumával való szükségés össze-

köttetése által kiegészítessék, vagy más hasonló combinatiót fog majd után vonni.

Ausztria már felfogja, hogy Magyarországot pacificálni kell, ha csak mindent romba dönteni nem akarnak.

Ausztria pénzügye Magyarország nélkül nem orvosolható meg.

Nem lehet az örökös tartományokban alkotmányos épületet emelni, ha Magyarország rendezve nincs.

Kivülről nagy veszélyek fenyegetnek, melyek Ausztria élete ellen törnek, ha Magyarország nem lesz pacificálva.

A keleti válság Ausztriára nézve el van veszve, ha Magyarország mielőbb nem lesz pacificálva.

S Magyarország maga, a szenvedő kimerült Magyarország sulyos, borzasztó katasztrófáknak megy eléje, ha nemsokára pacificálva nem lesz.

A boldogtalan összekuszált, zsibbasztott állapotok már most borzasztó módon emésztik az ország velejét.

A nép tulnyomó része Istenhez könyörög békés becsületes kibékülésért.

Világosítsa föl az ég Ő felségét s fordítsa tekintetét sulyosan meglátogatott hazánk borzasztó szenvedéseire.

Az ő kezeiben fekszik az eldöntés.

Azt azonban vegye kegyesen fontolóra az uralkodó, hogy Magyarország soha és semmi időben nem fogja törvényeit lábbal tiporni s inkább viharral vészszel merészen szemközt menend.

Az 1848-ki törvények Magyarország mindennapi imája.

A fejedelem bölcsesége, nagylelkűsége ismerje el e törvényeket, s Magyarország hű hálás alattvaló lesz.

A fejedelem bölcsesége azonban kívánjon hasonló biztosítékokat az ausztriai államkötelék fenállására nézve.

Az országgyűlés, miként mindnyájan reméljük, minden combinatiót, mely a felelős miniszteriumot meg nem semmisíti, el fog fogadni.

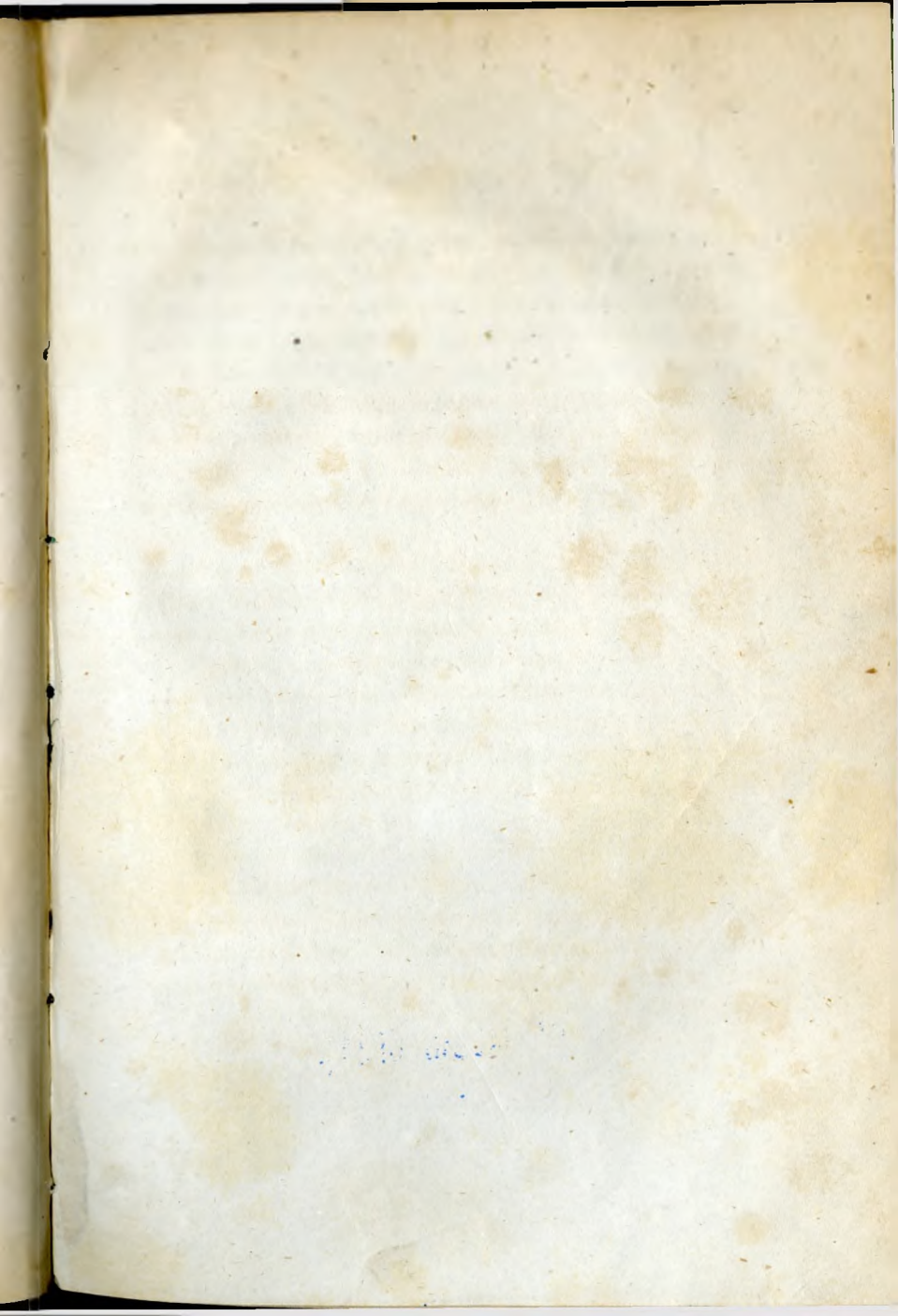
S ha nem tenné, úgy a honnak hűtelen organuma volna.

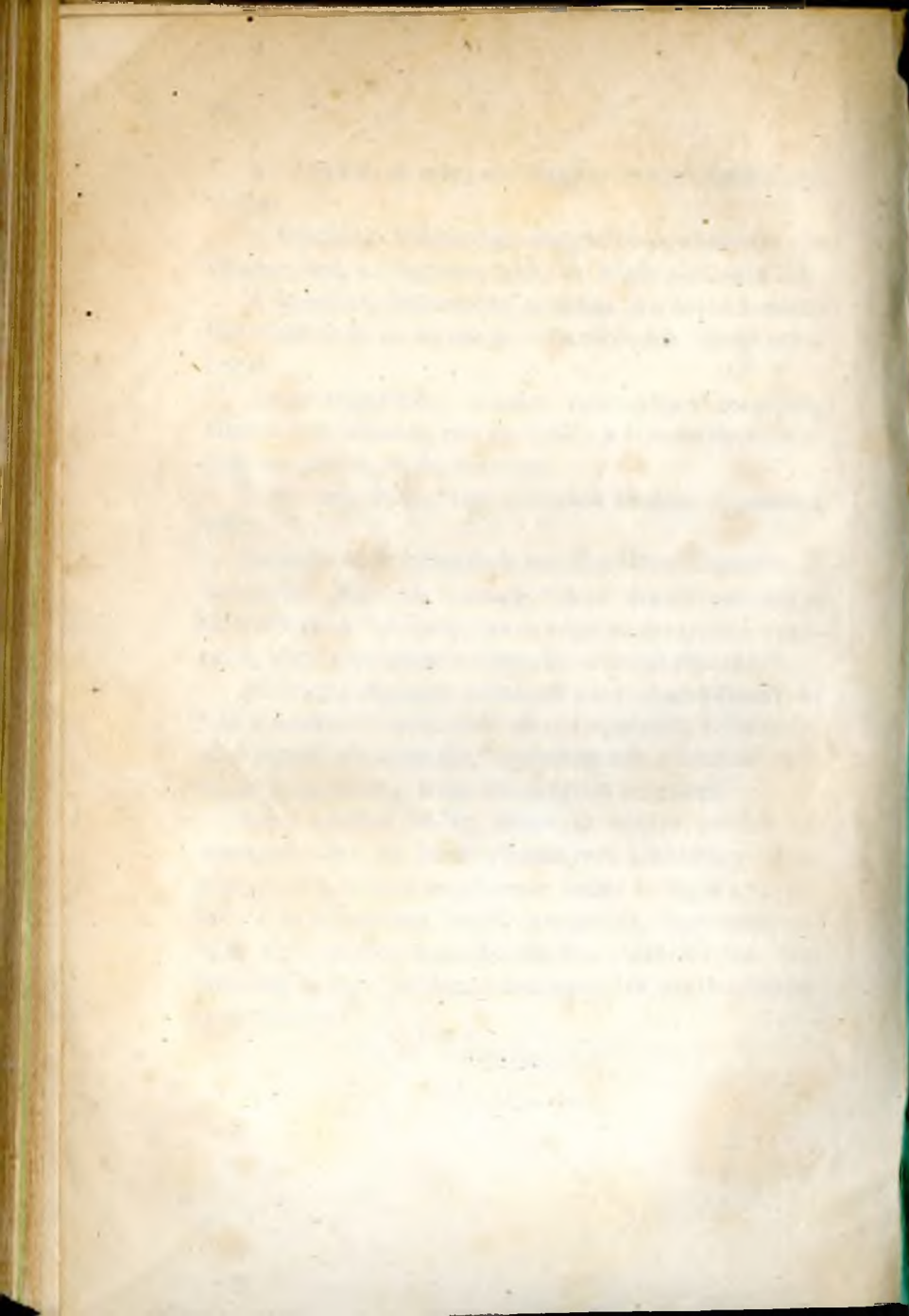
De mi bizunk követeink hazafias bölcs érzületében. Reméljük, hogy az országgyűlésen senkit sem fog a szenvedély, a boszúság szava vagy azon szándék vezérelni, hogy a *pragmatica sanctio* szétszakíttassék.

Az ország roppant többsége nem akar háborút — sem a nyaktörő vállalatok vizontagságait. A becsületes kibékülés visszaadja egyszersmind a honnak az ő emigransait mint a haza hű nyugodt polgárait.

Azon sebeket pedig, miket az utolsó évtized az országon ütött, az ismét visszanyert alkotmány teljes csonkítatlan áldása csakhamar ismét ki fogja gyógyítani, s az önmagának ismét visszaadott, megnyugtatót haza az ausztriai államkötelékben távolról sem fog bilincset, hanem jólétére s biztonságára nézve támaszt és rugót látni.

DE BALLAGLÉGEZA.

212

1830 08 11 A

Ára 20 ujr.

